

DESCOPERIRI RECENTE ȘI MAI VECHI DE MONEDE ANTICE ȘI BIZANTINE ÎN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

DE
BUCUR MITREA

Prezentăm mai jos, în primul rând, tezaurele monetare și monedele izolate descoperite în cursul anului 1966. La acestea se adaugă unele descoperiri din anii imediat precedenți, referitor la care am putut avea informații abia în acest an. Am integrat în cronică și descoperirile de tezaure, menționate de noi în treacăt în cronicile anterioare, dar care între timp au format obiectul unei prezentări aparte și amănunțite. Prin aceasta se creează posibilitatea unei informări cât mai complete și la zi cu privire la acest gen de izvoare istorice. În același timp se poate avea și o evidență pe baza semnalărilor din cronicile noastre anterioare a ceea ce a fost cercetat și publicat și a ceea ce rămâne ca o sarcină de viitor.

În expunerile noastre precedente am început să introducem și o ilustrare a principalelor monede, mai ales grecești, geto-dace și bizantine. Continuăm această îmbunătățire prin ilustrarea cu cît mai multe monede grecești, geto-dace sau bizantine, ori de cîte ori avem posibilitatea.

În cronică anterioară am introdus și un succint comentariu numismatic-istoric. Socotim că este util să-l continuăm în același mod rezumativ, dar dens, subliniind importanța unei anumite categorii de monede sau a unor monede izolate.

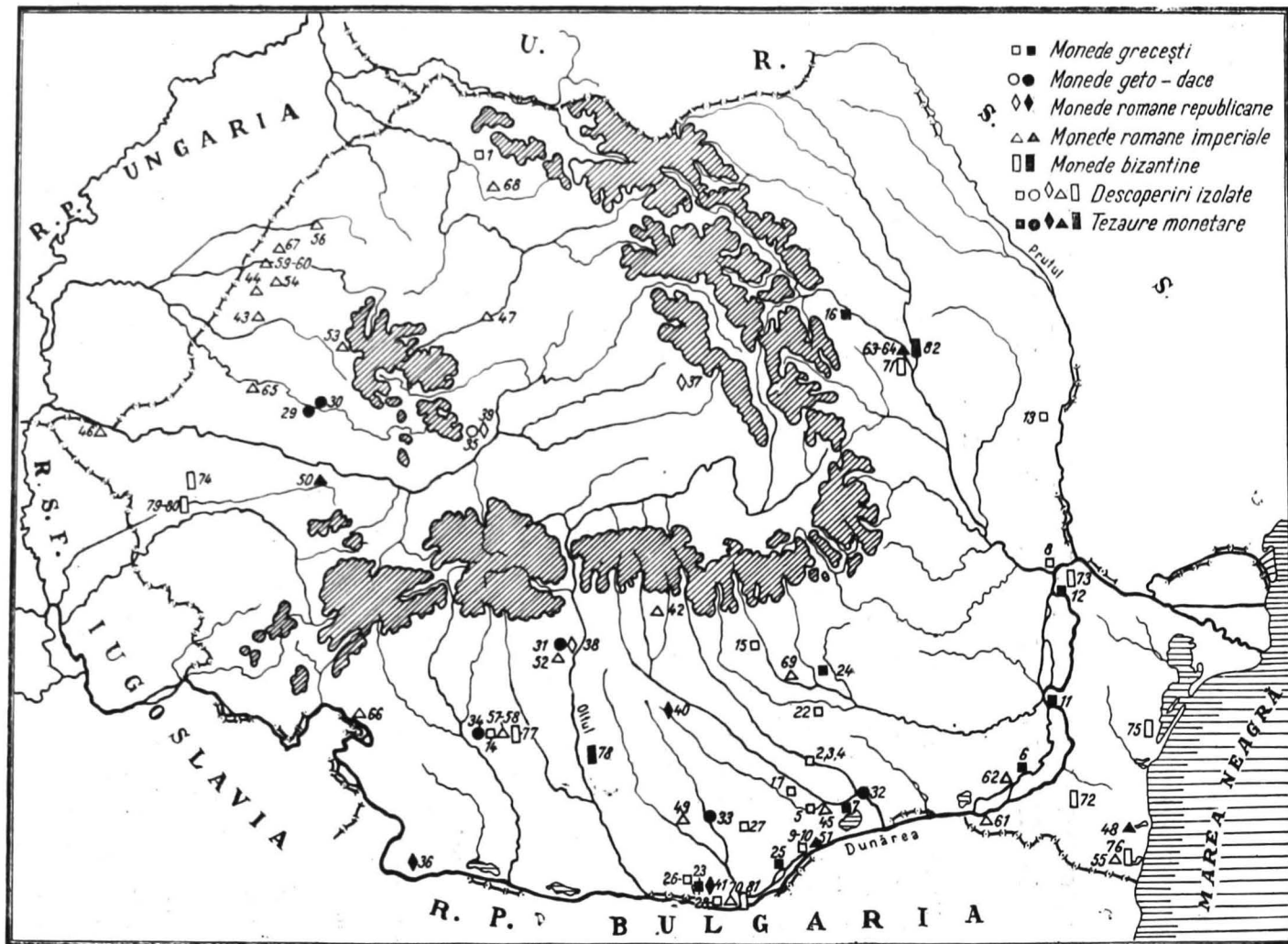
Pe lângă monedele descoperite în 1966 și altele recente, am integrat și unele informații vechi și foarte vechi referitoare la descoperirile de monede din regiunea Crișana. Asemenea informații referitoare la regiunea amintită ne erau puțin sau chiar de loc cunoscute. Datorăm datele amintite profesorului Titus Roșu din Oradea, care și-a dat osteneala de a le strînge din vechile cataloage ale muzeului, le-a tradus și ni le-a trimis. Pentru efortul depus îi exprimăm calde mulțumiri. Aceleași sentimente le exprimăm și colegilor de la diferite muzee sau institute, care într-un fel sau altul, au colaborat la realizarea cronicii de față.

Din întregul material monetar ce-l publicăm, o importanță cu totul aparte o au cei doi tetrastateri de aur de la Lysimach, nominal care apare acum pentru prima oară în mod sigur într-o descoperire. Ambele exemplare au fost bătute în monetăria de la Pergam și asupra lor vom reveni pe larg într-un studiu ce va apărea într-o revistă de specialitate.

Tot din materialul prezentat mai reiese marea frecvență și circulație a staterilor lui Alexandru cel Mare, emiși în timpul vieții sale, cît și după moartea sa, pînă la anul 306. Ei apar atît în descoperiri izolate, cît și în tezaure (nr. 8), care s-au împrăștiat încă în urmă cu mulți ani. Printre altele, semnalăm un distater de la același rege (nr. 19), cu privire la care nu avem indicația locului de găsim, dar nu avem nici un motiv să nu-l credem descoperit în România. Mai adăugăm că staterul aceluiași monarh descris sub nr. 18 a fost bătut la Callatis.

Tetradrahmele Primei Macedonii și cele ale cetății Thasos vin să se adauge la cele deja cunoscute anterior.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

1

2

3

4

5

6

Tot mai insistent încep să apară în descoperiri drahmele cetăților Dyrrhachium și Apollonia în teritoriul getic din Muntenia. Reluarea întregii problematici și în special a drumurilor de pătrundere și a datelor de început și sfârșit ale acestor emisiuni monetare vor forma obiectul unor cercetări speciale.

O mențiune specială merită descoperirea de sub nr. 7, în care se amintește pentru prima oară un tezaur de drahme histriene, printre care s-a aflat și o imitație după o tetradrahmă a lui Filip al II-lea, totul găsit în mediul arheologic getic din Cîmpia Română.

Mai semnalăm, ca o raritate, o monedă de bronz emisă de cetatea Callatis, în timpul împăratului Nero (nr. 21).

Moneda lui Patraos, regele Peonilor, semnalată sub nr. 20, alături de alte două exemplare menționate de noi anterior ca descoperite la Răchițele și Drăgășani, trebuie pusă în legătură cu relațiile ce au existat între geți și peoni.

În acest sens mai poate fi amintit tezaurul, încă inedit, descoperit la Graofsko (r. Pernik, R. P. Bulgaria), aflător la Muzeul din Vrața. În acest tezaur, pe lângă 182 de monede de argint de la Filip al II-lea, se află și 10 exemplare din același metal de la Patraos, regele Peonilor (informația o avem de la prof. D. Berciu, pentru care-i aducem calde mulțumiri).

Monedele geto-dace și cele romane republicane nu prezintă vreo noutate, ci ele vin și completează doar documentarea noastră, pe linia cunoștințelor mai vechi.

Pentru epoca romană imperială semnalăm îmbogățirea cunoștințelor noastre cu informații referitoare la regiunea Crișana, deficitară pînă acum sub acest raport. Tot așa, un plus în documentare cîștigăm pentru secolul al IV-lea, prin publicarea a numeroase informații răspîndite pe întregul cuprins al țării.

Referitor la epoca bizantină, o importanță cu totul aparte o prezintă tezaurul de la Priseaca, cu monede bizantine de argint din secolul al VII-lea, amintit de noi sub nr. 78. El va fi valorificat printr-un studiu special.

Ca supliment am adăugat și un tezaur de monede tătărăști de argint din secolul al XIII-lea.

I. Monede grecești

1. *Baia Mare* (reg. Maramureș). În noiembrie 1965 s-a descoperit în orașul Baia Mare, cu prilejul unor lucrări de canalizare, un mare tezaur format din 987 de monede de aur. Din monedele descoperite, 984 sînt feudale și se datează între 1438 și 1613, iar trei sînt antice, și anume doi tetrastateri de aur de la Lysimach și un solidus de la Honoriu. Dat fiind faptul că, după părerea noastră, asemenea exemplare nu se cunosc, dăm mai jos descrierea fiecărui exemplar în parte.

a) *Lysimach*

Av. Capul zeificat al lui Alexandru, cu diademă și coarne de Amon spre dr. În jur c. p. Rv. Atena Nikephoros pe tron spre st. În cîmp vertical de sus în jos ΒΑΣΙΛΕΩΣ, iar în cîmp st. vertical de sus în jos ΛΥΣΙΜΑΧΟΥ. În cîmp st. sigla Γ. Sub brațul zeiței o hermă *facing cult-image*. În exergă semihuna conturnată. (pl. I/1).

Av. Greut. 34, 86 g, diam. 32 mm.

b) *Același rege*

La fel.

AV. Greut. 32, 33 g, diam. 31 mm (pl. I/2).

c) *Honorius*

Av. DN HONORIVS P F AVG. Bustul diademat și cuirasat al împăratului spre dr.

Rv. VICTORIA AVGGG În clmp R V. În exergă COMOB. Împăratul în picioare spre dr., în ținută militară, ține în dr. labarum, iar st. o victorie pe glob. Sub piciorul st. al împăratului se află un inamic doborât la pământ.

AV. Greut. 4,43 g, diam. 20 mm (pl. I/3).

Asupra acestor trei monede vom reveni mai pe larg într-un studiu special.

Eugen Chirilă și Octavian Bandula, *Tezaurul monelar de la Baia Mare*, Baia Mare, 1966, p. 4—5 și 34—35 și fig. 5—6 de la finele lucrării. Tot lor le datorăm și mulajele pe care le reproducem și pentru care fapt le exprimăm calde mulțumiri.

2. *București*. Tetradrachme thasiene sînt semnalate ca descoperite în cursul anului 1954 pe teritoriul orașului. Ajung la Muzeul de istorie a orașului București.

Iulia Constantinescu, *Contribuții la cunoașterea circulației monetare în timpul lui Burebista, pe baza colecțiilor Muzeului orașului București* (comunicare la a II-a sesiune științifică a muzeelor, decembrie 1965).

3. *București-Colentina*. O drahmă din Apollonia (Illyria), despre care se crede că ar fi fost descoperită în acest punct, ajunge în colecțiile Muzeului de istorie a orașului București.

Iulia Constantinescu, *Contribuții la cunoașterea circulației monetare în timpul lui Burebista* ...

4. *București-Plumbuita*. Drachme din Dyrrhachium ca fiind descoperite în acest punct ajung la Muzeul de istorie a orașului București.

Iulia Constantinescu, *Contribuții la cunoașterea circulației monetare în timpul lui Burebista* ...

5. *Călugăreni* (r. Giurgiu, reg. București). Pe teritoriul acestei localități s-au descoperit tetradrachme thasiene. Două exemplare barbarizate au fost strînse de un locuitor din comună. Unul din exemplare are pe rv. sigla M barat, iar al doilea aceeași siglă, dar cu capetele hastelor globulate. Legenda, la ambele exemplare, are capetele literelor globulate.

Informație: Niță Anghelescu, Muzeul regional Gălărași.

6. *Borcea (fost Cocargeaua)* (r. Fetești, reg. București). Un tezaur de monede de aur de la Lysimach s-ar fi descoperit în această localitate prin 1907—1908, după informații primite de Ion Barnea de la pr. Gh. Popescu și învățătorul D. Măcășu din localitate. Nu posedăm alte știri în legătură cu această importantă descoperire.

1. Barnea, *O cercetare arheologică pe Borcea*, în *Revista muzeelor*, III, 1966, 2, p. 157.

7. *Crivăț* (r. Oltenița, reg. București). În această localitate s-a descoperit cam prin 1958 un tezaur de drachme histrene și imitații după tetradrachmele lui Filip al II-lea. Din această descoperire au putut fi recuperate 7 drachme emise de cetatea Histria și o singură imitație după tetradrachmele lui Filip al II-lea.

G. Preda, B. Ionescu și E. Ghiannopoulos, *Două tezaure monetare antice descoperite în raionul Oltenița* (comunicare la a II-a sesiune științifică a muzeelor, decembrie 1965); cf. și G. Preda, *Tezaure arheologice*, în revista *Magazin*, IX, nr. 397, din 15 mai 1965, p. 2.

8. *Galați* (reg. Galați). În împrejurimile orașului Galați, într-un punct ce ne-a rămas necunoscut, cam prin 1870 se semnalează descoperirea unor stateri de aur din timpul lui Alexandru cel Mare și al urmașilor lui imediați. Nu putem preciza dacă este vorba de un tezaur (lipsește date amănunțite în această privință), deși noi am inclina să credem că probabil acest lucru. Trei exemplare din această descoperire au ajuns în colecțiile Cabinetului numismatic al Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România.

Primul este un stater de la Alexandru cel Mare, care are pe rv. legenda ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ, iar în clmp st. un trident cu vârful în jos. AV. Greut. 8,51 g, diam. 18 mm. Un al doilea exemplar, la fel cu cel de mai sus, iar ca simbol, un corn al abundenței. AV. Greut. 8,49 g, diam. 18 × 19 mm. Cel de-al treilea exemplar a fost emis de Filip al III-lea (323—316) și are pe rv. legenda ΦΙΛΙΠΠΟΥ în clmp dr. de sus în jos și ca efigie o Nike obișnuită, iar în clmp st. o siglă, iar dedesubt Α. AV. Greut., 8,54 g, diam. 17 mm. Cf. Müller, nr. 77.

O. Ilescu, în *Caiet selectiv* . . . , 8, 1963, p. 300, nr. 115, p. 301, nr. 122 și p. 306–307, nr. 162. În scurtul comentariu, același autor adaugă prețioasa informație că tot în împrejurimile orașului Galați s-au descoperit în 1872 alți doi stateri de aur de la Alexandru cel Mare. Descoperirea este semnalată printr-o scrisoare a lui Al. Papadopol (Callimachi) adresată Academiei Române în 1879, cu care ocazie donează aceleași instituții un exemplar „lovit de sapă”, cu legenda ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. Celălalt exemplar a rămas într-o colecție particulară. Al. Papadopol Callimachi a dat asupra acestei descrieri o scurtă notiță în *Journal de Galatz*, nr. 15 din 13 august 1872. Totul, la O. Ilescu, loc. cit., p. 300.

9. *Giurgiu* — împrejurimi (r. Giurgiu, reg. București). O tetradrahmă de la Alexandru cel Mare, descoperită într-o localitate rămasă necunoscută, dar care se află pe undeva prin împrejurimile acestui oraș, a fost prezentată spre achiziționare Muzeului de istorie din localitate. Pe rv. moneda poartă legenda ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ, vertical în dr. iar în st. vertical ΒΑΣΙΛΕΩ[Σ].

Sub brațul lui Zeus sigla, iar sub tron o rămurică de laur (?). AR. Greut. 16,19 g.

diam. 29 mm (pl. I/4). Este de tip E. T. Newell, *Alexander Hoards Demanhur*, nr. 2675, emisiune din Paphos, anul circa 320 și mai târziu. *Numismatic Notes and Monographs*, nr. 19, p. 44.

Informație: Mihail Ionescu, Muzeul de istorie, Giurgiu, și B. Mitrea, Institutul de arheologie, București.

10. *Giurgiu* (r. Giurgiu, reg. București). O drahmă din Dyrhachium, cu numele magistratului Meniskos; se crede că moneda s-ar fi descoperit în acest oraș. Ajunge în colecțiile Muzeului de istorie a orașului București.

Iulia Constantinescu, *Contribuții la cunoașterea circulației monetare în timpul lui Burebista* . . .

11. *Hirșova* (r. Hirșova, reg. Dobrogea). Un mic tezaur, format din șase tetradrahme thasiene și trei ale Primei Macedonii, a fost descoperit în localitatea de mai sus în 1965. Monedele au ajuns la Muzeul de istorie a orașului București.

Iulia Constantinescu, *Contribuții la cunoașterea circulației monetare în timpul lui Burebista* . . .

12. *Măcin* (r. Măcin, reg. Dobrogea). După informațiile de care dispune Muzeul de istorie a orașului București, în 1965 s-a descoperit la Măcin un tezaur de tetradrahme thasiene care au pe rv. sigla M barat. Un număr de exemplare ajung la muzeul de mai sus.

Iulia Constantinescu, *Contribuții la cunoașterea circulației monetare în timpul lui Burebista*

13. *Murgeni* (r. Birlad, reg. Iași). O drahmă de argint emisă de cetatea Histria, s-a descoperit în această localitate. Prin grija prof. Ghenuță Coman se păstrează în micul muzeu local.

Informație: prof. Nicolae Zaharia, Iași.

14. *Oltenia*. Monedă de bronz emisă de către regele Prusias al Bithyniei, anul 183? – 149 i.e.n., având pe av. capul diademat spr. dr. al monarhului. A fost oferită Institutului de arheologie.

Pe rv. moneda are efigia lui Herakles în față, cu măciuca și blana de leu, iar pe margini, vertical, legenda ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΠΡΟΥΣΙΟΥ. AE. †. Greut. 4,20 g, diam. 19 mm. Tip Head², p. 519 (pl. I/5). Moneda ar proveni fie din Cărbunești (r. Gilort, reg. Oltenia), fie din împrejurimile Craiovei. Inv. MNA 1 327, 21.

Informație: B. Mitrea, Institutul de arheologie, București.

15. *Podu Vadului* (r. Cîmpina, reg. Ploiești). În această localitate s-a descoperit o tetradrahmă thasiană cu legenda obișnuită ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΘΑΣΙΩΝ și sigla.

Moneda a fost descoperită de elevi și a ajuns în colecția școlii generale nr. 1 din localitate. Este din a doua jumătate a secolului al II-lea sau începutul secolului I î.e.n.

Informație : prof. Corciova George, Podu Vadului, r. Cîmpina.

16. *Poiana Teiului* (r. Tîrgu-Neamț, reg. Bacău). Un mic depozit format din trei tetradrahme thasiene a fost descoperit în această localitate și salvat prin grija învățătorului Ștefan Ciudin. O tetradrahmă a fost văzută de noi și poartă sigla M cu capetele globulate.

AR. ↑. Greut. 16,38, diam. 32 mm.

Informație : prof. Emilia Zaharia, Iași.

17. *Popești* (com. Novaci, r. Drăgănești-Vlașca, reg. București). O drahmă din Dyrrhachium, descoperită în cetatea getică de la Popești, ajunge în colecțiile Muzeului de istorie a orașului București.

Iulia Constantinescu, *Contribuții la cunoașterea circulației monetare în timpul lui Burebista...*

18. *Proveniență necunoscută*. Un stater de aur de la Alexandru cel Mare a fost achiziționat în 1966 de către Institutul de arheologie. Pe av. moneda are figurat capul zeiței Athena cu coif cu panaș spre dr. Pe rv. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ, în cîmp dr. vertical de sus în jos. În centru, Nike în picioare spre st. ține în dr. o cunună, iar în st. un stylis. Sub brațul dr. al zeiței sigla \triangleleft . (Pl. I/16). Emisiune a cetății Gallatis.

AV. Greut. 8,35 g, diam. 19 mm.

Locul de descoperire al monedei nu se mai poate preciza, dar localitatea din care a fost achiziționată este orașul Galați, așa că putem bănuși că provine din nord-vestul Dobrogii sau chiar regiunea Galați.

Informație : B. Mitrea, Institutul de arheologie, București.

19. *Proveniență necunoscută*. Un dublu stater de aur de la Alexandru cel Mare, care are reprezentat pe rv. sub brațul zeiței un crater. A ajuns în colecțiile Muzeului Unirii din Iași. După informațiile primite de la același muzeu moneda are greut. de 17 g (pl. I/7, după o reproducere în gips).

Georgeta Crăciun, *Expoziția numismatică din Iași, în Revista muzeelor, III, 1966, 2, p. 135*. Tip apropiat, în *Sylloge Nummorum Graecorum, Danish National Museum, Macedonia, part. II, Copenhaga, 1943, pl. 15/624*.

20. *Proveniență necunoscută*. O tetradrahmă a regelui Patraos al Peoniei (340—315). Greut. 12,75 g, diam. 23 mm; fără loc de găsim. Ajunge în colecțiile Cabinetului numismatic al Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România. Pe baza altor descoperiri sigure, noi bănuim că provine de pe teritoriul României.

M. Gramatopol, în *Cael selectiv, 8, 1963, p. 308, nr. 169*.

21. *Proveniență necunoscută*. O monedă de bronz, emisă de orașul Gallatis, cu efigia și numele împăratului Nero, ne-a fost semnalată de curînd. Întrucît asemenea exemplare sînt foarte rare, dăm mai jos descrierea. Av. Capul gol al împăratului spre dr. În față de jos în sus, NEPO, restul legendei nu se mai poate citi. Rv. ΚΑΛ|ΛΑΤΙΑ|ΝΩΝ, totul într-o cunună.

AE. ↑. Greut. 5,87 g, diam. 23 mm. Conservarea bună (pl. I/8).

Informație : B. Mitrea, Institutul de arheologie, București.

22. *Snagov* (r. Răcari, reg. București). Drahme din Dyrrhachium, descoperite în această localitate, ajung la Muzeul de istorie a orașului București.

Iulia Constantinescu, *Contribuții la cunoașterea circulației monetare în timpul lui Burebista...*

23. *Suhaia* (r. Zimnicea, reg. București). Un tezaur de monede antice, printre care și drahme ale cetăților adriatice Dyrrhachium și Apollonia, ne-a fost semnalat ca descoperit în această comună.

Informație : prof. G. Beda, Zimnicea. Cercetări Maria Chițescu, Institutul de arheologie, București.

24. *Valea Călugărească* (r. și reg. Ploiești). Pe terenurile ICAR din această localitate s-a descoperit un masiv tezaur de monede antice, în număr de aproximativ 300 de exemplare. Un număr de 282 de monede din această descoperire au ajuns la Muzeul regional de istorie din Ploiești. Până la studierea monedelor, care urmează să se facă de către specialiști, se pare că majoritatea exemplarelor aflate sînt drahme emise de cetatea Dyrrhachium (Illyria).

N. I. Simache, *Trei tezaure monetare antice descoperite în regiunea Ploiești* (comunicare la a II-a sesiune științifică a Muzeelor, decembrie, 1965).

25. *Vedea* (r. Giurgiu, reg. București). Pe teritoriul acestei comune s-a descoperit în 1965 un important tezaur de monede antice. Este vorba de 18 tetradrahme de argint, ce poartă în cea mai mare parte, numele lui Alexandru cel Mare, apoi al lui Filip al III-lea, Lysimach și Seleucus. Tezaurul a fost descoperit într-un vas getic de lut care s-a păstrat. Întreaga descoperire a ajuns în colecțiile Muzeului de istorie din Giurgiu. Publicarea integrală a tezaurului se va face într-o revistă de specialitate.

Informație : Gh. Rădulescu și M. Ionescu, Muzeul de istorie, Giurgiu.

26. *Viișoara* (r. Zimnicea, reg. București). O tetradrahmă a Primei Macedonii, descoperită în această localitate, ajunge în colecțiile Muzeului de istorie a orașului București.

Iulia Constantinescu, *Contribuții la cunoașterea circulației monetare în timpul lui Burebista* ...

27. *Vlașca* (fost județ, reg. București). Într-un tezaur de monede antice descoperit cu ani în urmă, pe teritoriul fostului județ Vlașca, și ajuns apoi în colecțiile Muzeului de istorie a orașului București, se semnalează și drahme din Dyrrhachium.

Iulia Constantinescu, *Contribuții la cunoașterea circulației monetare în timpul lui Burebista*.

28. *Zimnicea* (r. Zimnicea, reg. București). În primăvara anului 1966 s-a descoperit pe cetatea getică de pe teritoriul orașului un stater de aur de la Alexandru cel Mare.

Pe av. este reprezentat capul zeiței Athena cu coif corintic, iar pe rv. zeița Nike în picioare spre st. cu stylis și cunună. În cîmp dr. vertical de sus în jos, ΑΛΕΞΑΝΔΡ[ΟΥ], iar în cîmp st. de sus în jos ΒΑΣΙΛΕΩΣ. În cîmp st., jos, la piciorul drept al zeiței, litera Η. În cîmp st., în parte în afara flanului monetar, o cunună în mijlocul căreia se află o siglă.

AV. √. Greut. 8,46 g., diam 19 mm. Conservarea relativ bună. Exemplarul a ajuns la Institutul de arheologie.

Informație : prof. Corneliu Beda, Zimnicea, și Maria Chițescu, Institutul de arheologie, București.

II. Monede geto-dace

29. *Almaș* (r. Gurahonț, reg. Crișana). În această localitate s-a descoperit un tezaur de monede dacice de tip Hunedoara. Un număr de 17 exemplare au fost recuperate și examinate științific.

E. Chirilă și N. Chidioșan, *Tezaurul de monede dace de la Almaș* (comunicare la a II-a sesiune științifică a muzeelor, decembrie 1965).

30. *Feniș* (com. Gurahonț, r. Gurahonț, reg. Crișana). În această localitate, pe dealul Ivuști, cu pîllejul lucrărilor agricole, locuitorul Ștefan Cosma a descoperit în 1966 un tezaur de 136 de monede dacice. Monedele sînt concavo-convexe și au reprezentat pe avers un cap stilizat, iar pe revers un cal spre st. Argintul din care sînt confecționate este de un titlu scăzut.

După aprecierile descoperitorilor, monedele se încadrează în grupul arădean al monedelor dacice. Întreaga descoperire a ajuns la Muzeul din Oradea și urmează să fie studiată împreună cu specialiști de la Cluj.

Informație: N. Chidioșan, Muzeul regional Oradea, și ziarul „Știința”, anul XXXV, nr. 7 011 din 15 iunie 1966.

31. *Gâtejești* (Băile Govora, r. Râmnicu-Vlcea, reg. Argeș). Un tezaur de tetradrahme geto-dace de argint s-a descoperit în această localitate înainte de 1952. Din această descoperire, un exemplar a putut fi adus de noi la MNA în 1954 (pl. I/9). Moneda face parte din seria imitațiilor încă nestilizate. AR. ← Greut. 12,31 g, diam., 23,75 mm (inv. 400).

Informație: B. Mitrea, Institutul de arheologie, București.

32. *Negoești* (com. Șoldanu, r. Oltenița, reg. București). Pe teritoriul acestei comune s-a descoperit în 1965 un tezaur de monede geto-dace. Din această descoperire, un număr de 42 de exemplare au putut fi recuperate și au ajuns în Muzeul de istorie din Oltenița. Sînt de tipul Vrteju-București.

C. Preda, B. Ionescu și E. Ghiannopoulos, *Două tezaure monetare antice descoperite în raionul Oltenița* (comunicare la a II-a sesiune științifică a muzeelor, decembrie 1965).

33. *Oleni* (r. Videle, reg. București). În cursul verii anului 1966, pe teritoriul acestei comune, doi elevi de la liceul din localitate, Micu Constantin și Petrescu Marian, au descoperit un tezaur cu monede geto-dace de argint. Prin grija autorităților s-a putut recupera un număr de 49 de monede și vasul în care se aflau depuse. Dintre monedele aflate, 45 sînt geto-dace de tip Vrteju (Molsil V, sau Plnk, pl. XVI/305), iar restul de patru exemplare sînt tetradrahme thasene, imitații, din a doua jumătate a secolului al II-lea î.e.n. Vasul păstrat fragmentar este lucrat la roată și se integrează în grupa ceramicii cenușii getice din Muntenia. Întreaga descoperire a ajuns la Muzeul național de anticități al Institutului de arheologie.

Informație: B. Mitrea, Institutul de arheologie, București.

34. *Olenia*. Institutul de arheologie a achiziționat în 1966 un număr de 20 de monede geto-dace de argint, care au fost descoperite undeva în Oltenia, fără a avea alte precizări topografice. Pe baza faptului că monedele au aparținut la origine unui membru din familia Magheru, iar posesorul lor era originar din Cărbunești (r. Gilort, reg. Oltenia) și mai târziu a ocupat unele funcții în orașul Craiova, putem presupune că monedele provin din împrejurimile acestor două localități, fără a putea preciza dacă toate sau numai în parte provin dintr-o localitate sau din fiecare câte o parte.

Monedele achiziționate se pot clasifica în două grupe distincte. Din prima grupă fac parte 14 exemplare, cu greutatea cuprinsă între 14,52 și 11,91 g, diam. între 25 și 26 mm. Toate sînt de tip Molsil V și Plnk, pl. XII/244–245 (pl. I/10). Din cea de-a doua grupă fac parte 6 exemplare, tot din argint, cu greutatea cuprinsă între 11,36 și 10,34 g și cu diam. de 24–26 mm. Ele au reprezentat pe av. un cap zefificat și mult stilizat spre dr. iar pe rv. un călăreț spre st. (pl. II/1). Totul a ajuns la MNA, inv. 1 327, 1-20. Faptul că tipul 1 ne este documentat prin descoperiri sigure la Pietrari (r. Horezu, reg. Argeș), în imediata vecinătate a Cărbuneștilor, printr-un tezaur ce se află în colecțiile MNA, inv. 1 045, în număr de 21 de exemplare, ne face să admitem ca posibil că monedele acestui tip să provină din jurul Cărbuneștilor.

Informație: B. Mitrea, Institutul de arheologie, București.

35. *Piatra Craivii* (satul Craiva, com. Cricău, r. Alba, reg. Hunedoara). În timpul săpăturilor sistematice executate de colectivul de arheologi, în cadrul cetății dacice s-a descoperit o monedă dacică de argint, concavo-convexă, de tip apropiat Plnk, pl. XII/251.

Ion Berclu, Al. Popa și H. Daicoviciu, *La forteresse dace de Piatra Craivii (Transylvanie, Roumanie)*, în *Celticum XII. Actes du IVe Congrès international d'études gauloises, celtiques et protoceltiques*, Sarrebruck, 4–9 septembrie, 1964, Rennes, 1965, p. 138 și pl. 88/1.

III. Monede romane-republicane

36. *Desa* (r. Galafat, reg. Oltenia). Un tezaur de denari romani republicani, în număr de peste o sută de exemplare, s-a descoperit în 1966 într-un vas de bronz. Întreaga descoperire a ajuns în colecțiile Bazei Academiei din Craiova, unde este studiată de către cercetătorii locali.

Informație : Gh. Popilian, Craiova.

37. *Corund* (r. Odorhei, reg. Mureș Autonomă-Maghiară). Doi *quinari*, emiși de către magistratul monetar M. Porcius Cato (de tip Grueber, *BMC*, Africa 19 și 20, anul 47—46 i.e.n.), au fost descoperiți cu ani în urmă pe terenul gospodăriei unui locuitor din comună. Identificarea am făcut-o pe baza estampajului primit. Cele două exemplare se păstrează într-o colecție particulară din Timișoara.

Informație : T. Nussbaum, Timișoara.

38. *Ocnîța Băi* (Ocenele Mari, r. Rîmnicu-Vilcea, reg. Argeș). În cursul săpăturilor sistematice executate într-o așezare dacică din această localitate, în campania din 1966 s-a găsit în strat un denar roman republican emis de magistratul Q. Titius (de tip Grueber, Roma, 2220; Sydenham, 691, anul 88 i.e.n.).

Informație : prof. D. Berciu și B. Mitrea, Institutul de arheologie, București.

39. *Piatra Craivii* (satul Craiva, com. Cricău, r. Alba, reg. Hunedoara). Cu ocazia săpăturilor sistematice executate în cetatea dacică din această localitate s-a descoperit un număr de denari romani republicani și imperiile de început. Dăm mai jos o listă a acestor monede, după publicația care s-a făcut, adăugînd greutatea și diametrul fiecărui exemplar după informații scrise primite de la Ion Berciu : 1. *L. Titurius Sabinus*, greutate 3,60 g, diam. 19 mm (Grueber, Roma, 2322, t. g., anul 87 i.e.n.); 2. *L. Iulius Bursio*, greutate 4 g, diam. 22 mm (Grueber, Roma, 2485, t. g. anul 85); 3. *L. Censorinus, P. Crepusius și C. Limetanus*, greutate 3,9 g, diam. 18 mm (Grueber, Roma, 2634 t. g., anul 83); 4. *L. Papius Celsus*, greutate 3,60 g, diam. 18 mm (Grueber, Roma, 4018, anul 46); 5. *Augustus*, monedă de bronz, greutate, 10,40 g, diam. 29 mm. Pe av. contramarcă AVG. Tip apropiat *BMC*, Augustus, 209.

Ion Berciu, Al. Popa și H. Daicovicu, *La forteresse dace de Piatra Craivii (Transylvanie, Roumanie) în Celticum XII. Actes du IVe Congrès international d'études gauloises, celtiques et protoceltiques*, Sarrebruck, 4—9 sept. 1964, Rennes 1965, p. 138 și urm. și pl. 88/2—3 și 89/4—6.

40. *Rociu* (r. Costești, reg. Argeș). În această localitate se semnaleză descoperirea unui tezaur de monede romane republicane, împreună cu obiecte de podoabă geto-dace. A ajuns la Muzeul din Pitești și este în studiul unui colectiv format din cercetători locali.

Programul celei de-a II-a sesiuni științifice a muzeelor, decembrie 1965, p. 7.

41. *Suhaia* (r. Zimnicea, reg. București). Un tezaur de monede romane republicane ne-a fost semnalat ca descoperit în această localitate. Au fost întreprinse cercetări de către Institutul de arheologie și rezultatul va fi publicat în revista de specialitate.

Informație : prof. C. Beda, Zimnicea. Cercetări Maria Chițescu, Institutul de arheologie, București.

IV. Monede romane imperiale

42. *Jidava* (or. Cîmpulung-Muscel, reg. Argeș). În castrul roman din acest punct, în cursul săpăturilor arheologice, s-a găsit o monedă de la Commodus.

Flaminu Mîrțu, *Prezențe dacice în viața domestică-militară a castrului Jidava* (comunicare la a II-a sesiune științifică a muzeelor, decembrie 1965).

43. *Batăr* (r. Salonta, reg. Crișana). Ca descoperite pe arătură în această localitate, ajuns în 1910 la Muzeul din Oradea monede de la următorii împărați : Hadrian 2 exemplare, Antoninus

Pius 2, Commodus 2, Gordian 2. Toate aceste monede figurează în registrul inventar al muzeului din acel an sub nr. 285—288. După toate aparențele avem de-a face cu un tezaur de monede, din care exemplarele amintite au ajuns la acest muzeu.

Informație: prof. Titus Roșu, liceul nr. 1, Oradea.

44. *Bicaci* (com. Gepiu, r. Salonta, reg. Crișana). Ca descoperite în această localitate, ajung între 1887 și 1897 două monede de la Theodosius și sînt înregistrate în inventarul aceluia muzeu din anii notați mai sus, sub numerele de inv. 265—266.

Informație: prof. Titus Roșu, liceul nr. 1, Oradea.

45. *Călușăreni* (r. Giurgiu, reg. București). Două monede romane de argint din secolul al IV-lea au fost semnalate ca descoperite în localitate: 1. *Constantius II*, AR. ↑ Greut. 2,24 g, diam. 20 mm. Conservarea foarte bună. Tip Cohen², 342. Emisă în monetăria de la SIRM(ium); 2. *Julianus*. AR. ↑ Greut. 1,98 g, diam. 20 mm. Conservarea foarte bună. În exergă CPT. Tip Cohen², 148.

Informație: Niță Anghelescu, Muzeul regional Gălărași.

46. *Cenad* (r. Sînnicolaul Mare, reg. Banat). În aprilie 1966, în vatra comunei, cu ocazia săpării unui strat pentru flori în fața casei, un locuitor a descoperit un denar roman imperial de la L. Aelius Caesar. După estampajul ce mi-a fost trimis, moneda este de tipul BMC, Hadrian, 975 (L. Aelius Caesar) și se datează pe baza titlurilor TR POT COS II în anul 137. Se păstrează într-o colecție particulară la Timișoara.

Informație: T. Nussbaum, Timișoara.

47. *Cluj* (oraș, reg. Cluj). În apropiere de „Casa agronomului” din colonia Becaș, eleva Moldovan Elvira de la Liceul nr. 16 din Cluj a găsit în primăvara anului 1966 o monedă de bronz de la împăratul Crispus (317—326). Moneda a fost predată profesorului de istorie de la același liceu, Dionisie Radu. Piesa a fost determinată la Cabinetul numismatic al Institutului de istorie din Cluj și urmează să fie predată Cabinetului numismatic al Muzeului de arheologie Cluj. Este de tipul Cohen², 35.

Informație: prof. Dionisie Radu, Liceul nr. 16, Cluj.

48. *Constanța* (oraș, reg. Dobrogea). Un tezaur de circa 300 de monede romane, emise de către împărații de pe la sfîrșitul secolului al III-lea și începutul celui de-al IV-lea, s-a descoperit în 1966 în orașul Constanța, aproape de lacul Tăbăcării. Tezaurul a ieșit la iveală cu ocazia săpăturilor ce s-au făcut pentru construcția unui nou cartier de locuințe. Întregul tezaur a intrat în colecțiile Muzeului din Constanța și urmează să fie studiat de cercetătorii locali. Plină la întocmirea studiului amintit s-au remarcat monede de la următorii împărați: Aurelian, Florian, Probus, Dioclețian și alții.

Mihal Bucovală, *Repertoriu arheologic* în revista *Tomis*, 2, 1966, p. 18.

49. *Dulceanca* (com. Albești, r. Roșiori de Vede, reg. București). În cursul săpăturilor sistematice executate de către Suzana Dolinescu-Ferche, în această localitate s-a descoperit o monedă de bronz emisă de Provincia Moesia Superior la Viminacium, sub Gordian III. Este de tip Pick, 81 AE. ↑ Greut. 14,17 g, diam. 28 mm. Moneda a fost găsită într-un bordei al populației geto-dace. Se păstrează în colecțiile MNA al Institutului de arheologie.

Informație: Suzana Dolinescu-Ferche și B. Mitrea, Institutul de arheologie, București.

50. *Făget* (r. Făget, reg. Banat). Un mic tezaur de monede romane imperiale de bronz din secolul al IV-lea s-a descoperit în această localitate în toamna anului 1957. Din această descoperire s-a salvat un număr de 29 exemplare. Pe baza descrierii ce ni s-a trimis, monedele recuperate se repartizează astfel: Constantin cel Mare 11 exemplare, Constans 5 și Constantius II 13. Tezaurul a fost descoperit de către Baba Mihail din Timișoara, cu ocazia lucrărilor de asfaltare a șoselei Făget-Timișoara, la o distanță de 1,5 km de prima localitate. Monedele se păstrează într-o colecție particulară din Timișoara.

Informație : T. Nussbaum, Timișoara.

51. *Giurgiu* (Imprejurimi, reg. București). În colecțiile Muzeului de istorie din Giurgiu au intrat trei denari romani din timpul imperiului, cite unul de la Vespasian, Domițian și M. Aureliu. Toate aceste monede par a face parte dintr-un tezaur descoperit într-o localitate din împrejurimile orașului. Restul tezaurului s-a împrăștiat.

Informație : Mihail Ionescu, Muzeul de istorie, Giurgiu.

52. *Govora-sat* (r. Rîmnicu-Vilcea, reg. Argeș). O monedă romană imperială de bronz, probabil din a doua jumătate a secolului al III-lea, rău conservată, s-a găsit în cursul campaniei de săpături de sub conducerea prof. D. Berciu din 1965. Exemplarul a ajuns la Institutul de arheologie (inv. 1 315).

Informație : prof. D. Berciu și B. Mitrea, Institutul de arheologie, București.

53. *Gurani* (com. Pietroasa, r. Beiuș, reg. Crișana). O monedă de la Constantin cel Mare, găsită în această localitate, ajunge în 1905 la Muzeul din Oradea, unde este înregistrată în același an sub nr. inv. 111—1 b.

Informație : prof. Titus Roșu, liceul nr. 1, Oradea.

54. *Haieu* (com. Sînmartin, or. Oradea, reg. Crișana). Un denar roman imperial emis de Hadrian, descoperit în localitatea de mai sus, a ajuns în colecțiile Muzeului regional din Oradea în 1874 și este înregistrat în același an sub nr. 157.

Informație : prof. Titus Roșu, liceul nr. 1, Oradea.

55. *Limanu* (r. Negru-Vodă, reg. Dobrogea). O monedă de bronz emisă de cetatea Callētis cu efigia Iuliei Domna s-a descoperit în localitate și a ajuns în colecție particulară. Av. IOVA IΔΔOMV [Υ?]. Bustul împărătesei spre dr. C. p. Rv. ΚΑΛΛΑΤΙ in semicerc sus, iar în exergă ANQN. Cybele călare pe leu spre dr. C. p. AE ↑, Greut. 3,24 g, diam. 18 mm. Pick, —.

Informație : Victor Bratu, București.

56. *Mișca* (com. Chișlaz, r. Marghita, reg. Crișana). O monedă de la Constantin cel Mare găsită în localitate ajunge în 1904 la Muzeul din Oradea, unde este înregistrată în același an sub nr. de inv. 282—3 a.

Informație : prof. Titus Roșu, Liceul nr. 1, Oradea.

57. *Oltenia*. Ca găsită în împrejurimile Craiovei sau la Cărbunești (r. Gilort) o monedă de bronz emisă de orașul Byzantion, în timpul împăratului Traian, a fost achiziționată de către Institutul de arheologie (inv. 1 327, 22).

Av. ΑΥΤΝΕΠΤΡΑΙΑΝΟC ΚΑΙCΑΡ ΤΕΜΠΑΚΙ (sic !). Bustul împăratului radiat și drapat spre st.

Rv. ΒΥΖΑΝΤΙ ΩΝ. ΕΠΙ ΝΕΙΚΗC ΤΟΔ (pl. II/2).

AE. 7. Greut. 12,58 g, diam. 26 mm. Conservarea foarte bună, BMC, —.

Informație : B. Mitrea, Institutul de arheologie, București.

58. *Oltenia*. O monedă de bronz de la Aurelian de tip Cohen², 159 în exergă XXIIS (?), a fost achiziționată de Institutul de arheologie (inv. 1 327—23). Ea provine fie din împrejurimile Craiovei, fie din cele ale comunei Cărbunești (r. Gilort, reg. Oltenia).

Informație : B. Mitrea, Institutul de arheologie, București.

59. *Oradea* (Imprejurimi, reg. Crișana). Un denar de la Domițian și o monedă de bronz de la Crispus, ambele găsite în împrejurimile acestui oraș, ajung în 1908 în colecțiile Muzeului din Oradea, unde sînt înregistrate în același an sub nr. inv. 39/1 A.

Informație : prof. Titus Roșu, Liceul nr. 1, Oradea.

60. *Oradea* (Imprejurimi, reg. Crișana). O monedă de aramă de la Aurelian, fără alte precizări, a fost trimisă de autoritățile administrative în 1914 la Muzeul din Oradea, unde este trecută în registrul inventar din același an.

Informație : prof. Titus Roșu, Liceul nr. 1, Oradea.

61. *Ostrov* (r. Adamclisi, reg. Dobrogea). Aproximativ 300 de monede grecești și romane au fost donate Muzeului regional de arheologie din Constanța de către Florea Lalu,

directorul casei de copii din Ostrov. Alte amănunte nu se dau. Monedele au fost strânse, foarte probabil, din împrejurimile acestei localități.

„Scinteia”, XXXV, nr. 7 038 din 12 iulie 1966.

62. *Pietroi* (r. Fetești, reg. București). Monede romane și în general „monede vechi” sînt semnalate ca descoperite pe teritoriul comunei și în special pe malul Borcei. Informațiile au fost obținute de la învățătorul local Ion Enache.

I. Barnea, *O cercetare arheologică pe Borcea*, în *Revista muzeelor*, III, 1966, 2, p. 157.

63. *Prăjești* (r. și reg. Bacău). Pe teritoriul comunei s-a descoperit în 1963 (?) un tezaur de denari romani imperiali, din care 18 exemplare au ajuns în muzeul local. Aceste piese, identificate și clasificate prin grija prof. Paul Țărălungă, de la școala din localitate, se eșalonează astfel: Marcus Antonius 10 exemplare, Nero 1, Vespasian 5, Titus 1, Hadrianus 1.

Informație: prof. P. Țărălungă, Prăjești.

64. *Prăjești* (r. și reg. Bacău). În cursul anului 1965 s-a descoperit pe teritoriul comunei un tezaur de denari romani din timpul imperiului. Din monedele descoperite au fost identificate pînă acum doar o parte, restul sînt în studiu. Din cele identificate amintim: Marcus Antonius 73 de exemplare, Nero 1, Vespasian 1, Domițian 1, Faustina II 1 exemplar. Toate monedele se află la muzeul local de la școala din comună. Operația s-a făcut prin grija cercetătorilor locali și a fost verificată și de noi.

Rămîne, ca prin cercetări ulterioare, să se stabilească dacă nu este vorba de un singur tezaur, așa cum reiese din eșalonarea monedelor, ajuns la cunoștința noastră în două reprize.

Informație: prof. P. Țărălungă, Prăjești.

65. *Seleuș* (r. Ineu, reg. Crișana). Un denar de la Antoninus Pius descoperit în această localitate ajunge în 1897 la Muzeul din Oradea, unde este înregistrat în același an sub nr. inv. 8.

Informație: prof. Titus Roșu, Liceul nr. 1, Oradea.

66. *Turnu-Severin* (r. Turnu-Severin, reg. Oltenia). Monede romane imperiale din secolul I e.n. au fost descoperite în castrul roman din acest oraș în cursul săpăturilor din 1964.

Revista muzeelor, III, 1962, p. 186.

67. *Uileacu de Munte* (com. Cetariu, r. Oradea, reg. Crișana). Doi denari, unul de la Traian și altul de la Faustina I, au fost găsiți în această localitate și au ajuns la Muzeul din Oradea, unde au fost înregistrați în 1887 sub nr. 101 și 102.

Informație: prof. Titus Roșu, Liceul nr. 1, Oradea.

68. *Vad* (com. Copalnic-Mănăștur, r. Lăpuș, reg. Maramureș). Trei monede de la Gordian III au fost găsite în partea de apus a acestei localități și au ajuns în 1896 în colecțiile Muzeului din Oradea, unde au fost înregistrate sub nr. inv. 1 din același an.

Informație: prof. Titus Roșu, Liceul nr. 1, Oradea.

69. *Zahanaua* (com. Tirgșoru Vechi, r. Ploiești, reg. Ploiești). Pe teritoriul satului, la NV de șoseaua națională Ploiești-București, pe arătură, locuitorul I. Ciobanu a găsit în 1965 o monedă de bronz, la circa 300 m în fața casei sale. Moneda a fost emisă de împăratul roman Arcadius și are următoarea descriere:

Pe av. [D]NARCADI [VSPFAVG] și bustul împăratului diademat și drapat spre dr.

Pe rv. GLO[RIA ROMANO]RVM, iar în exergă SMKA și efigiile a trei împărați.

AE. ↓. Greut. 1,58 g, diam. 16 mm. Se păstrează în colecția MNA al Institutului de arheologie (inv. 1 336).

Informație: Victor Teodorescu, Muzeul regional Ploiești.

70. *Zimnicea* (r. Zimnicea, reg. București). Pe teritoriul orașului, fără a se preciza punctul, s-au descoperit câteva monede romane. Din seria celor republicane se cunoaște un denar emis de magistratul L. Titurius Sabinus; greut. 3,88 g, diam. 17 mm, mult tocit. Este de tipul Grueber, Roma, 2326, anul 87 l.e.n. Din seria imperială au putut fi recuperate următoarele monede: Vitellius 1 (tip Cohen², 18, *BMC*, 20), Domițian 1 (tip Cohen², 251), Antoninus Pius 1 (tip Cohen², 437, *BMC*, 496 a. 143—144) și o monedă de bronz de la Constantinus junior (de

tip Cohen², 165), bătute în monetăria de la Thessalonica (SMTΣΔ). Primele patru monede au fost dăruite Institutului de arheologie de către Corneliu Beda, profesor la Zimnicea (inv. 1 333, 2—5).

Informație: prof. Corneliu Beda, Zimnicea, și Maria Chișescu, Institutul de arheologie, București.

V. Monede bizantine

71. *Bacău* (reg. Bacău). Un *folis* de la Iustin I (de tip *BMC*, 28), descoperit în acest oraș sau în împrejurimile lui imediate, a ajuns în posesiune privată. A fost văzut și descris de către prof. univ. D. Tudor.

Informație: prof. D. Tudor, București.

72. *Dobrogea*. O monedă bizantină de aur, emisă de către Roman I și fiul său Christofer, ne-a fost prezentată spre identificare. Este de tip *BMC*, 35 și se datează între anii 921 și 927 (?). AV. Solidus. ↓. Greut. 4,32 g, diam. 20 mm. Se păstrează într-o colecție particulară (pl. II/3). Moneda a fost achiziționată prin anii 1945—1947 în orașul Constanța și provine, foarte probabil, din împrejurimi.

Informație: Șerban Roșcă, București, și B. Mitrea, Institutul de arheologie, București.

73. *Garvăn* (com. Văcăreni, r. Măcin, reg. Dobrogea). În campania de săpături din 1966, Ion Barnea a descoperit o monedă bizantină de aur emisă de către Vasile al II-lea și Constantin al VIII-lea. Este de tip *Wroth* 7 și are greut. de 4,21 g, diam. 20 mm. Moneda a intrat în colecțiile Institutului de arheologie (inv. 1 334).

Informație: I. Barnea și B. Mitrea, Institutul de arheologie, București.

74. *Giarmata* (r. Timișoara, reg. Banat). Pe teritoriul GAS din localitate, cu ocazia unor lucrări de grădinarie, s-a descoperit în urmă cu câțiva ani o monedă bizantină de bronz. După estampașul ce ne-a fost trimis se poate preciza că este vorba de un *folis* emis de împăratul Iustin al II-lea și Sofia, în monetăria din Nicomedia, în anul X, adică 574—575, și este de tipul *Wroth*, 148. A ajuns într-o colecție particulară la Timișoara.

Informație: T. Nussbaum, Timișoara.

75. *Histria-sat* (r. Istria, reg. Dobrogea). Pe teritoriul satului s-au descoperit întâmplător la date și puncte diferite, două monede bizantine. Una este de aur și a fost bătută de împăratul Constantin al IV-lea Pogonatul. ↓. Greut. 3,59 g, diam. 17 mm și este de tip *Wroth*, 8, variantă anii 670—680. Gealaltă este un *folis* de bronz de la Vasile al II-lea — Constantin al VIII-lea. ↑. Greut. 8,73 g, diam. 31 mm, de tip *Wroth*, 21, tip, gen., variantă.

H. Nubar, *Monede bizantine descoperite în satul Istria (reg. Dobrogea)*, în *SCIV*, 17, 1966, 3, p. 605—607, cu 2 fig.

76. *Limanu* (r. Negru-Vodă, reg. Dobrogea). Un *folis* de bronz de la Roman al III-lea 1028—1034 (după Margaret Thompson), a fost descoperit în această localitate și a ajuns într-o colecție particulară. AE. ↓. Greut. 12,75 g, diam., 31 mm. Conservare bună. Surfrapată.

Informație: Victor Bratu, București.

77. *Oltenia*. Două monede bizantine de bronz au fost achiziționate recent și au intrat în colecțiile MNA ale Institutului de arheologie (inv. 1 327, 24). Una este un *folis* emis de către împăratul Teofil, de tip *BMC*, 18, anii 839—842, greut. 7,24 g, diam., 27 mm. Într-o stare relativ de bună conservare, dar circulată (pl. II/4). Cea de-a doua este un *folis* de la Vasile al II-lea, avind pe av. două puncte în nimb, iar pe rv. un singur punct sus, iar în jos nimic. Greut. 9,67 g, diam. 31 mm (pl. II/5). Ambele provin din Oltenia și după unele indicații au putut fi găsite sau în împrejurimile Craiovei sau în cele ale comunei Cărbunești (r. Gilort).

Informație: B. Mitrea, Institutul de arheologie, București.

78. *Priseaca* (r. Slatina, reg. Argeș). În această comună locuitorul Dumitru Ursu a descoperit în 1965 (?), în curtea casei sale, un vas de lut ce conținea 141 de monede bizantine din argint și doi cercei înstelați din același metal. Întreaga descoperire, inclusiv vasul de lut, au ajuns la Muzeul de istorie din Slatina. După relatările provizorii ale cercetătorilor locali, monedele bizantine sînt din secolul al VII-lea. O cercetare completă a întregii descoperiri este în curs.

Mihai Butoi, *Un mare tezaur monetar*, în ziarul „Secera și ciocanul” (Pitești), XVI, 1966, nr. 3 798 din 24 iulie cf. și notița din ziarul „România Liberă”, an XXIV, nr. 6 773 din 27 iulie 1966.

79. *Timișoara* (reg. Banat). O monedă bizantină de bronz, emisă de împăratul Constantin al VII-lea și Zoe, a fost găsită în cimitirul eroilor din acest oraș în aprilie 1966. După estampajul ce ni s-a trimis, moneda este de tipul Wroth, *BMC*, vol. II, p. 452, tip 1, și se datează între anii 913 și 919. Exemplarul are greutatea 4,51 g, diam. 23—24 mm. Conservarea bună. Se păstrează într-o colecție particulară la Timișoara.

Informație: T. Nussbaum, Timișoara.

80. *Timișoara* (reg. Banat). Între orașul Timișoara și comuna Giroda Nouă, azi înglobată în orașul Timișoara, s-a descoperit în 1965 o monedă bizantină de bronz, care după nominal I B (= 12 nummia) ne indică atelierul din Alexandria. Starea slabă de conservare a monedei și estampajul schematic de care dispunem nu ne îngăduie să precizăm și numele împăratului. Este foarte probabil însă că trebuie s-o atribuim secolului al VI-lea. Se păstrează într-o colecție particulară din Timișoara.

Informație: T. Nussbaum, Timișoara.

81. *Zimnicea* (r. Zimnicea, reg. București). Pe teritoriul cetății getice s-a găsit o monedă bizantină de bronz emisă de împăratul Roman al III-lea (1028—1034, după Margaret Thompson). Moneda, care este un *folles*, este perforată din vechime față de av. sus. Aceasta indică o folosire secundară, poate într-o etapă posterioară.

AE. ↓. Greut. 12,71 g, diam. 33,5 mm. Conservare bună (pl. II/6). Wroth, *BMC*, Mihail IV, 6.

Informație: prof. Corneliu Beda, Zimnicea și Marla Chișescu, Institutul de arheologie, București.

VI. Alte tezaure

82. *Prăjești* (r. și reg. Bacău). În această localitate s-a descoperit la o dată ce rămîne să fie stabilită ulterior un tezaur de monede tătărești de argint. Prin grija profesorului Paul Țarălungă sînt expuse în muzeul local. Pe unele monede am identificat tamgaua hanului Toctai, din secolul al XIII-lea. Întreaga descoperire va fi examinată de specialiștii în acest domeniu.

Informație: prof. Paul Țarălungă, Prăjești, și B. Mitrea, Institutul de arheologie, București.